

„FIGYELŐ“
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
BUDAPEST
Telefon: 971—46.

Lap: _____

Nemzeti Ujság

1933 máj 14.

Megjelent: _____

Török időkből ittmaradt növények, Nagymagyarország növénykertje és római díszkert a Gellért-hegyen

Hévírriásba telepített melegvizi növények, különleges magyar kert
és egyéb virágsodák a fővárosi kertészet új meglepetései

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) Morbitzer Dezső, a székesfővárosi kertészet ügybuzgó igazgatója és kiváló munkatársai szinte havonta szolgálnak valami meglepetéssel a budapesti közönségnek. A főváros európai híri kertjei mellett a város különböző részein napok alatt tűnnek fel új, csodás kiképzésű díszkertek, a régi ágyakban pedig, ahol két héttel ezelőtt még sárga árvácska pompázott, ott ma nefelejcs kék tengere diszlik. Nem lehet megenni a pesti kerteket, mert egy idényben négy-öt virágváltozatot mutatnak. A fővárosi közönség hálás érdeklődésén kívül a külföld is állandó figyelemmel kíséri a budapesti kertek ujtításait. Az egyik külföldi világváros kertészetének felügyelője a minap félhivatalosan ellátogatott Budapestre. Minden díszkertünket megnézte, azután hazautazott. Harmadnap megjelent a világvárosi kertészet igazgatója, de már — hivatalosan. Az igazgató nagy figyelemmel minden leírta, ami a fővárosi kertészetnek egyedülálló ujtítása volt.

Nagymagyarország flórája a Gellért-hegyen

Hat évvel ezelőtt az Országos Magyar Kertészeti Egyesület dendrologiai szakosztályában felvetődött az eszme, hogy a Gellért-hegyen országos dendrologiai gyűjteményt és sziklakertet létesítsenek. Az érdekes tervet a főváros vezetősége elfogadta és a munkát a közelmúlt hetekben már megkezdték. Tanulmányut keretében számos magyar floristikai ritkaságot szereztek be. Az volt a cél, hogy a Gellért-hegyen Nagymagyarország egész flóráját elhelyezik. Erdélyből, az Alduna vidékéről, a Retezát hegységéből, valamint a Mármárosi havasokból és a Tatrából hoztattak olyan növényeket, amelyek ezeknek a vidékeknek különlegességei s nagyjából más helyeken fel sem lelhetők. A szép eszmének számos hivatásos és műkedvelő pártfogója akadt, akiknek lelkes közreműködése lehetővé tette, hogy magvak és növények mint elszaporításra alkalmas anyagok a kertészet rendelkezésére álljanak. A dendrologiai gyűjteménynek nagy részét már elhelyezték a Gellért-hegyen. Ahhoz, hogy Nagymagyarország összes növényeit bemutathassuk a Gellért-hegyen, mintegy 10—12 esztendői munka kell. Ezideig már több ezer növényt ültettek el a hegy oldalain s néhány hét múlva a Gellért-hegy valóságos tündérvölgy lesz a különféle szép nyúló virágoktól.

A hegy lejtőin egyébként számos érdekes növény tenyészik már évszázadok óta. A török időkből maradt itt emlékül a *Peganum harmala*, a török idők ajakpirosítója és ugyancsak ebből az időből származó több fűgafa. A Gellért-hegy régi flórájának sajátos érdekes-

ségeihez tartoznak az *Alyssum Arduini* rikitó sárga virágú évelő, a *Silene Flavescono*, amely egyébként csak az Aldunánál fordul még elő, a *Sysimbrium loesli*, továbbá a most virágzó *Fraxinus Ornus*-ok (kórisfák) és a pompázó mandulafák. A dendrologiai bizottság által előírt növények gyűjtése és szaporítása tovább folyik, s a végcél az, hogy a város szívében álló páratlan szépségű természeti kincsen, a Gellért-hegyen a magyar középfloóra mutató növényei, még az árvalányhaj is, vonzó érdekességei legyenek a várost látogató idegeneknek. Ezzel a nagy munkával három nagy célt valósít meg a székesfőváros: felhívja az idegenforgalmat, összegyűjti a magyar flórát és rendezzi a Gellért-hegy parkirózását.

Négy „magyar-kert“ épül

A fővárosi kertészet ujtításai között, amelyek már a napokban építés alá kerülnek, országsszerte egyedülálló lesz a négy „magyar-kert“. Ezeket a díszkerteket mezőkövesdi, kalotaszegi és sárvári népművészeti motívumokkal díszítik. A szóttest virágokból „himezik“ ki. Az első „magyar-kert“ a Szabadság-téri országzászló előtt fog állni, Magyarország virágtérképe körül. Négy ilyen kertrészletet mint együtvé tartozó díszkertet a városligeti világító-kut körül építenek az elszakított végek emlékére. Magyar-kert lesz még a Jókai-szobor előtt és a Liszt Ferenc-téren.

Ezeknek a kerteknek a megépítésében hazafiás szempont vezette a fővárosi kertészet vezetését. Az angol- és francia kertek begyökeresedett és unalmassá vált sablonját igyekszik ezzel az ujtással Morbitzer kertészeti igazgató megtörni. Mutató népművészeti motívumaink ugyanis kiválóan alkalmasak és felhasználhatók a kertépítésben. A népi négy-ötféle színösszetétel, amely nagyon jó hatást kelt a kézimunkákon, minden nehézség nélkül átvihető a kertépítésbe. Csodálatos, hogy ez eddig nem jutott eszébe senkinek sem. Itt is bebizonyosodik a mondás: Minden felfedezés az egyszerűségben rejlik.

Elkészült a római-sziklakert

Másik szép látványosság a Gellért-hegy déli oldalán a római sziklakert, amelyet a minap nyitottak meg a nagyközönség számára. A kertet megnézte Sipőcz Jenő dr. polgármester is és a látottak felett legteljesebb elismerését fejezte ki Morbitzer igazgatónak. Ez az új díszkertünk római stílusban készült, sziklákkal, terméskövekkel, terraszszerű kiképzésben. A díszkert közepén Nürnberg városának ajándéka, életnagyságu bronz női akt áll.

A római kert egyedülálló ujtás Magyar-

országon. Alapos előtanulmányozással készült el s a fővárosi kertészet számos tervet készített el, amelyek közül a Gellért-hegy fekvéséhez legjobban illeszkedő tervet választották ki. A tervezés munkájába különböző szakembereket vontak be s a legkisebb részlet megépítésében is tökéletes munkát végeztek. A római sziklakert olyan korhű, mintha Itália valamely ókori városát díszítette volna. A sziklák közé rejtett hegyi növények csodás színpompája páratlan látványt nyújt.

A kert művészi kivitelével újabb idegenforgalmi látványossághoz jutott a főváros.

Hévíz-kert a Döbrentei-téren

A fővárosi kertészet ujtításai között egy hévíz-kert is szerepel, amelyet a Döbrentei-téren az Erzsébet-híd melletti kis parkban már elkészítettek. A park közepén azelőtt színes szökőkút állott. Ennek a helyén mélyfúrást végeztek, amelynek nyomán 47 fokos melegvíz tört fel a földből. A hévízet medencébe vezették s most melegvizi növényeket telepítenek bele. Festetics herceg Keszthelyről több lótszút ajándékozott erre a célra a fővárosnak. A lótszúk mellett nymphet és valisneriát helyeznek el a kútban.

A hévíz-kertet már a közeli hetekben megnyitják. Ennek az új kertünknek az a különös érdekessége, hogy míg a tél folyamán egyetlen egy kertünk sem diszlik; ez a hévíz-kert a legzordabb tél idején is teljes pompájában virul.

Védje meg a közönség a közkerteket!

A főváros kertészetének ujtításaival kapcsolatban beszélünk Morbitzer Dezső fővárosi kertészeti igazgatóval.

— A főváros áldozatkészsége — mondotta — és munkatársaim ügybuzgalmával lehetővé tette, hogy a főváros területén nagyszabású díszkerteket létesíthessünk. Sajnos azonban, a közönség egy része még mindig nem érti meg azt, hogy a közkert nemzeti vagyon, amelyet mindenkinek kötelessége védelmébe venni. Nem mulik el nap, hogy egy-két díszkertünket meg ne tépáznák. Különösen a Rákóczi-téren, a Kálvária-téren és a Tisza Kálmán-téren éjszakai őrök gondos felügyelete ellenére is naponta előfordulnak a viráglopások. A főváros anyagiakban nem mehet tovább, hogy az éjszakai kertőrök számát szaporítsa. A kertek védelmében a főváros a nagyközönségre hárul. Az ő örömeikre készülnek el drága költséggel a szép kertek, az ő kötelességük is azoknak épségén örködni.

Morbitzer igazgató nyilatkozatához semmi sem kell hozzáfűzni. Minden fővárosi lakosnak közös érdeke, hogy a közkertek virágait és fáit, amelyek mindenkinek testét-lelkét üdítik és gyönyörködtetik, a durvalelkű emberek vandalizmusától megvédje.

Hegedős Gyula